

Amortyzacja

Podstawy prawa finansowego przedsiębiorców

Amortyzacja odzwierciedla stopniową utratę wartości przez składniki majątku przedsiębiorcy, wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej.

Zmniejszenie wartości następuje poprzez dokonywanie odpisów amortyzacyjnych od wartości początkowej.

Rodzaje amortyzacji

1

Podatkowa

2

Bilansowa

Amortyzacja podatkowa

Amortyzacja podatkowa

Amortyzacja podatkowa - jest to rozłożenie w czasie kosztów związanych z wprowadzeniem do przedsiębiorstwa określonych składników majątku.

Skoro przedsiębiorca wykorzystuje środek trwały lub wartość niematerialną i prawną przez długi czas to zasadnym jest rozłożenie spadku ich wartości w czasie.

Amortyzacja w podatkach dochodowych

- 👤 Reguluje ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych;
- 👤 Dotyczy każdego przedsiębiorcy (podatnika);
- 👤 Jest realizowana w postaci odpisów amortyzacyjnych;
- 👤 Odpis amortyzacyjny stanowi koszt uzyskania przychodu;
- 👤 Czas amortyzacji podatkowej jest niezależny od rzeczywistego zużycia;
- 👤 Wysokość odpisu wynika z wysokości rocznych stawek zawartych w załączniku do właściwej ustawy podatkowej;
- 👤 Wiąże się z obowiązkami dokumentacyjnymi.

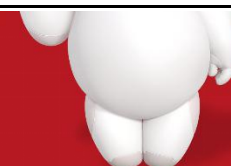
- ❧ Dotyczy środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o wartości początkowej co najmniej 10 000 zł, przeznaczonych do wykorzystania w działalności gospodarczej o przewidywalnym okresie przeznaczenia dłuższym niż jeden rok;
- ❧ Odpisów dokonuje się od wartości początkowej;
- ❧ Wykorzystywane są metoda liniowa, degresyjna, odpisu jednorazowego, przyspieszona.

ZAŁĄCZNIK 1. WYKAZ ROCZNYCH STAWEK AMORTYZACYJNYCH.

220)

Pozycja	Stawka %	Symbol KŚT (grupa, podgrupa lub rodzaj)	Nazwa środków trwałych
1	2	3	4
01	1,5	11	Budynki mieszkalne
		122	Lokale mieszkalne
	2,5	10	Budynki niemieszkalne
		110	Placówki opiekuńczo-wychowawcze, domy opieki społecznej bez opieki medycznej
		121	Lokale niemieszkalne
	4,5	102	Podziemne garaże i zadaszone parkingi oraz budynki kontroli ruchu powietrznego (wieże)
		104	Zbiorniki, silosy oraz magazyny podziemne, zbiorniki i komory podziemne (z wyłączeniem budynków magazynowych i naziemnych)
	10	103	Kioski towarowe o kubaturze poniżej 500 m ³ - trwale związane z gruntem
		109	Domki kempingowe, budynki zastępcze - trwale związane z gruntem
		010	Plantacje wikliny
02	2,5	224	Budowle wodne, z wyłączeniem urządzeń melioracji wodnych, doków stałych załadowanych, wałów i grobli
		21	Budowle sklasyfikowane jako budowle do uzdatniania wód, z wyjątkiem studni wierconych
		290	Budowle sportowe i rekreacyjne, z wyłączeniem ogrodów i parków publicznych, skwerów, ogrodów botanicznych i zoologicznych

Amortyzacja bilansowa

Polega na uwzględnieniu w księgach rachunkowych utraty wartości początkowej środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych w wyniku upływu czasu i zużycia.

Jej celem jest rzetelne i jasne (rzeczywiste) przedstawienie sytuacji finansowej i majątkowej przedsiębiorstwa.

Amortyzacja bilansowa (rachunkowa)

- 👤 Dotyczy przedsiębiorców zobowiązanych do prowadzenia pełnej księgowości (rachunkowości);
- 👤 Swoboda w zakresie ustalania stawek odpisów amortyzacyjnych;
- 👤 Regulowana przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości;
- 👤 Charakteryzują się odmiennym od uregulowanego w PIT i CIT katalogiem środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, metodami amortyzacji oraz zasadami ustalania wartości początkowej;
- 👤 Niezbędne jest ustalenie wartości początkowej;
- 👤 Oddają rzeczywiste zużycie.

Zbyt wysoka stawka odpisu amortyzacyjnego może doprowadzić do gwałtownego spadku rentowności przedsiębiorstwa, nieoddającego rzeczywistej sytuacji finansowej i pogorszenia wyniku finansowego.

Podmioty zobowiązane do prowadzenia amortyzacji

- 1) spółki handlowe (osobowe i kapitałowe, w tym również w organizacji) oraz spółki cywilne, z zastrzeżeniem pkt 2, a także inne osoby prawne, z wyjątkiem Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego;
- 2) osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 2 000 000 euro (poniżej tej kwoty - mogą);
- 3) jednostki organizacyjne sektora finansowego
- 4) jednostki samorządu terytorialnego i ich związki;
- 5) jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej
- 6) oddziały i przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych;
- 7) jednostki niewymienione w pkt 1-6, jeżeli otrzymują one na realizację zadań zleconych dotacje lub subwencje z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego lub funduszy celowych - od początku roku obrotowego, w którym dotacje lub subwencje zostały im przyznane.

Przedmiot amortyzacji

“ Środki trwałe

Są to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki (np. nieruchomości, maszyny, urządzenia, inwentarz żywy).

“ Wartości niematerialne i prawne

Są to nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki (np. prawa autorskie, licencje, know-how, patenty, znaki towarowe).

Wycena

Art. 28 1. Aktywa i pasywa wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w sposób następujący:

1) **środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne** - według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny środków trwałych), pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości;

Księgi rachunkowe

Art. 13

1. **Księgi rachunkowe** obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald, które tworzą:

- 1) dziennik;
- 2) księgę główną;
- 3) księgi pomocnicze;
- 4) zestawienia: obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont ksiąg pomocniczych;
- 5) wykaz składników aktywów i pasywów (inwentarz).

Plan amortyzacji - art. 32 ust. 1 ustawy o rachunkowości

Odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych od środka trwałego dokonuje się drogą systematycznego, planowego rozłożenia jego wartości początkowej na ustalony okres amortyzacji. Rozpoczęcie amortyzacji następuje nie wcześniej niż *po przyjęciu środka trwałego do używania*, a jej zakończenie - *nie później niż z chwilą zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową środka trwałego lub przeznaczenia go do likwidacji, sprzedaży lub stwierdzenia jego niedoboru*, z ewentualnym uwzględnieniem przewidywanej przy likwidacji ceny sprzedaży netto pozostałości środka trwałego.

Plan amortyzacji stanowi podstawę do przeprowadzenia amortyzacji.

Plan powinien zawierać metodę i całkowity czas amortyzacji, stawkę rocznego odpisu amortyzacyjnego oraz jego kwotę wyrażoną w polskiej walucie.

Ustalenie czasu amortyzacji

Art. 32

2. Przy ustalaniu okresu amortyzacji i rocznej stawki amortyzacyjnej uwzględnia się okres ekonomicznej użyteczności środka trwałego, na określenie którego wpływają w szczególności:

- 1) liczba zmian, na których pracuje środek trwały;
- 2) tempo postępu techniczno-ekonomicznego;
- 3) wydajność środka trwałego mierzona liczbą godzin jego pracy lub liczbą wytworzonych produktów albo innym właściwym miernikiem;
- 4) prawne lub inne ograniczenia czasu używania środka trwałego;
- 5) przewidywana przy likwidacji cena sprzedaży netto istotnej pozostałości środka trwałego.

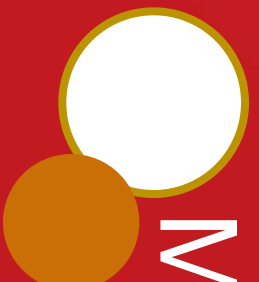

Stawki amortyzacji

Art. 32

3. Na dzień przyjęcia środka trwałego do używania należy ustalić okres lub stawkę i metodę jego amortyzacji. Poprawność stosowanych okresów i stawek amortyzacji środków trwałych powinna być przez jednostkę okresowo weryfikowana, powodując *odpowiednią korektę* dokonywanych w następnych latach obrotowych odpisów amortyzacyjnych.

Metody amortyzacji

1 Liniowa

2 Degresywna

3 Progresywna

4 Odpisu jednorazowego/
zbiorowego

5 Naturalna

6 Zróżnicowanego odpisu

Amortyzacja liniowa

- 👤 Polega na równomiernym rozłożeniu ubytku wartości środka trwałego bądź wartości niematerialnej i prawnej na poszczególne lata jego eksploatacji;
- 👤 Wysokość odpisu amortyzacyjnego jest równa w każdym roku;
- 👤 Podmiot sam ustala okres amortyzacji oraz stawkę rocznego odpisu amortyzacyjnego.

Amortyzacja degresywna

- 👤 Przewiduję zmianę wysokości odpisów amortyzacyjnych w taki sposób, aby w pierwszych latach używania środka trwałego lub WNiP były one najwyższe, a w miarę upływu czasu stopniowo malały;
- 👤 Podstawa dokonywania odpisów amortyzacyjnych jest zmniejszana w każdym roku o sumę odpisów dokonanych w roku poprzednim; może być również podwyższona odpowiednim współczynnikiem;
- 👤 W przypadku zrównania wysokości odpisów degresywnych z liniowymi można zrezygnować z kontynuowania amortyzacji degresywnej na rzecz liniowej.

Amortyzacja progresywna

- ❖ Polega na zróżnicowaniu wysokości odpisów amortyzacyjnych na stosunkowo niskie odpisy amortyzacyjne w pierwszych latach używania oraz ich stopniowe wzrastanie w miarę upływu czasu;
- ❖ Wysokość odpisu zwiększa się w miarę upływu czasu i zakładanego zużycia środka trwałego lub WNiP.

Odpis jednorazowy oraz zbiorowy

- 👤 Dla środków trwałych o **niskiej jednostkowej wartości** początkowej można ustalać odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe w sposób uproszczony, przez dokonywanie zbiorczych odpisów dla grup środków zbliżonych rodzajem i przeznaczeniem lub jednorazowo odpisując wartość tego rodzaju środków trwałych;
- 👤 Wykorzystanie ściśle ograniczone.

Metoda naturalna

- 👤 Związana z żywotnością środka trwałego, który zgodnie ze swoim przeznaczeniem jest zdalny do przepracowania określonego czasu, mierzonego np. w kilometrach, godzinach;
- 👤 Wymaga ustalenia żywotności środka a następnie stawki amortyzacji (przezp odzieleniewartości początkowej przez ilość jednostek pracy, którą środek ma wykonać);
- 👤 Metoda nierównomierna i nieproporcjonalna

Metoda zróżnicowanego odpisu

- 🧸 Nie ma podstaw w ustawie o rachunkowości;
- 🧸 Wynika ze swobody kształtowania stawek przez przedsiębiorcę dla celów bilansowych;
- 🧸 Stanowi kombinację metody degresywnej, progresywnej i liniowej, w zależności od woli przedsiębiorcy;
- 🧸 Nie podlega ograniczeniom o ile jest zgodna z ekonomicznym zużyciem środka trwałego.

Dziękuję za uwagę

